

LIKKUTEI TORAH • V'ZOS HABERACHAH • MAAMAR 5

מזמור שיר חנוכת הבית כו' ולא שמחת אויבי לי

“A psalm, a song for the dedication
of the House..., and You did not
let my enemies rejoice over me”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/vezos-haberachah/5/

1 מזמור שיר חנוכת הבית כו' ולא שמחת אויבי לי. הנה בשעת בריאת האדם קטרגו מלאכי השרת לפני הקב"ה ואמרו מה אנוש כי תזכרנו כמ"ש ברבות בראשית פרשה ח'

"A psalm, a song for the dedication of the House..., and You did not let my enemies rejoice over me." Now, at the time of the creation of man, the ministering angels brought an accusation before the Holy One, blessed be He, and said, "What is man, that You should remember him?" as is written in Midrash Rabbah on Bereishis, section 8.

ואח"כ בשעת מתן תורה כשהקדימו ישראל נעשה לנשמע הודו ואח"כ בשעת חטא העגל שמחו שנמצא כדבריהם שבעוד מי יום אחר מ"ת [מתן תורה] שהיה פב"פ [פנים בפנים] כו' הפך לבם כ"כ [כל כך].

Afterwards, at the time of the giving of the Torah, when Israel put "we will do" before "we will hear," they conceded. And afterwards, at the time of the sin of the Golden Calf, they rejoiced that it had turned out as they had said: that within forty days after the giving of the Torah, which had been face to face, etc., their heart had turned so far.

אך בשעת מעשה המשכן ערבה שמחתם לפי שמלאכת המשכן מכפר על מעשה העגל שלכן היה זהב במשכן לכפר על הזהב שבעגל

But at the time of the making of the Mishkan [the Tabernacle] their rejoicing grew dark, because the work of the Mishkan atones for the making of the Calf; that is why there was gold in the Mishkan, to atone for the gold of the Calf.

ולכן אמר דוד על בנין בהמ"ק [בית המקדש] מזמור שיר חנוכת הבית כו' ולא שמחת אויבי לי הם המלאכים שקטרגו

Therefore David said concerning the building of the Beis HaMikdash [the Holy Temple], "A psalm, a song for the dedication of the House..., and You did not let my enemies rejoice over me": these are the angels who had accused.

והיינו שבנין בהמ"ק [בית המקדש] הוא ענין אחד עם מעשה המשכן (וכה"ג [וכהאי גוונא] הביא בספר ערכי הכינויים שחיבר בעה"מ [בעל המחבר] סדר הדורות בערך אויב ועיין בגמרא בקדושין) (דף ע"ב) מאי את אויבים בשער כו' ועיין בבראשית רבה פנ"ד.

That is, the building of the Beis HaMikdash is one matter with the making of the Mishkan. (Something similar is brought in the book Erchei HaKinuyim, composed by the author of Seder HaDoros, under the entry "enemy"; and see the Gemara in Kiddushin) (folio 72): "What is [meant by] 'with enemies in the gate' ..."; and see Bereishis Rabbah, section 54.

ולהבין ענין קטרוג הזה של המלאכים שאמרו מה אנוש כ"י שאמרו המלאכים שהמה במדרגה עליונה יותר מן האדם. והתשובה היתה שהאדם הוא יותר נעלה.

And to understand this accusation of the angels, who said "What is man...": the angels said that they are on a higher level than man. And the answer was that man is more exalted.

2 ולביאור זה צריך להבין ענין מלאכים ונשמות כי הנה מצינו שהמלאכים אומרים שירה ולא מצינו כן בנשמות

To explain this, one must understand the matter of angels and souls. For we find that the angels sing song, but we do not find this of the souls.

ובאמת גם הנשמות אומרים שירה תמיד שהרי יש להם עליות וירידות תמיד מחיל אל חיל וכמ"ש והיה מדי חודש בחדשו כ"י ואח"כ חוזרים לג"ע [לגן עדן] התחתון וחוזרים ומתעלים לג"ע [לגן עדן] העליון כ"י

In truth, however, the souls too sing song constantly, for they constantly have ascents and descents, "from strength to strength," as it is written, "And it shall be, from New Moon to New Moon..."; and afterwards they return to the lower Gan Eden [the Garden of Eden], and again ascend to the upper Gan Eden, etc.

וידוע דכל הילוך ועלייה היינו ע"י שיר דוקא כענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר כמבואר בלק"א [בלקוטי אמרים הגדול] הגדול. אלא שלא מצינו מפורש כן במקרא.

And it is known that every going and ascent is specifically through shir (song), as in the matter of "All that have a shir [a collar] go out with a shir and are drawn by a shir," as is explained in the great Likkutei Amarim. Only, we do not find this stated explicitly in Scripture.

3 והטעם מפני ששירת המלאכים נשמעת באזני הנביא וכמ"ש ואשמע אחרי קול רעש גדול כ"י בבחי' קול ממש וכמ"ש ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כ"י

The reason is that the song of the angels is heard in the ears of the prophet, as it is written, "And I heard behind me the sound of a great noise...", in the form of actual sound; and as it is written, "And I heard the sound of their wings, like the sound of many waters...";

ומשמיעים ביראה יחד בקול כו' והאופנים ברעש גדול כו' והיינו לפי שיש להם גופים כמ"ש עושה מלאכיו רוחות. משרתיו אש לוחט

and "they proclaim in awe, in unison, aloud...", and "the Ofanim [an order of angels] with a great noise...". That is because they have bodies, as it is written, "He makes His angels winds, His ministers flaming fire."

דלא קאי על הנשמות שלהם שהנשמות הם בעלי שכל והשגות וכמו נשמת האדם שהיא המשכלת ומשגת ולא שייך לקרוא אותם בשם רוחות ואש לוחט אלא דקאי על הגופים שלהם

This does not refer to their souls, for the souls are possessed of intellect and comprehension, like the soul of man, which reasons and comprehends, and it would not be fitting to call them by the name "winds" and "flaming fire"; rather, it refers to their bodies.

וכמ"ש הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] שהמלאכים יש להם גוף מיסוד הרוח הפשוט ומיסוד האש הפשוט

As the Ramban writes, the angels have a body of the simple element of air and of the simple element of fire.

ולכן המלאכים תופסים מקום שיש מלאך גדול מהלך ת"ק שנה ויש מלאך בשליש העולם כו' והיינו הגוף שלהם גדול כ"כ [כל כך] שהוא בחי' מקום.

Therefore the angels occupy space: there is a great angel [the size of] a journey of five hundred years, and there is an angel [that is] a third of the world, etc. That is, their body is so large that it is in the category of space.

4 ולכן השירה שלהם מתלבשת בחי' קול עד שנשמעת לאזני הנביא. משא"כ שירת המלאכים אינן נשמעות לפי שאינן בבחי' התלבשות הגוף כלל.

Therefore their song is clothed in the form of sound, until it is heard by the ears of the prophet. The song of the angels [apparently: souls], however, is not heard, because they are not in a state of being clothed in a body at all.

ולכן אין השירה מתלבשת בבחי' קול רק היא בבחי' שכל והשגה ולכן לא דיברו הנביאים ממנה.

Therefore their song is not clothed in the form of sound; it is only in the form of intellect and comprehension. That is why the prophets did not speak of it.

5 וכיוצא בזה מצינו לענין ראייה שהמלאכים נראים ונגלים לעיני בשר זכי הראות כמו באברהם וירא והנה שלשה כו' לפי שיש להם גופים ויכולים להתלבש עד שיתגלו ויתראו משא"כ הנשמות

Similarly we find regarding sight: the angels are seen and revealed to eyes of flesh whose vision is pure, as with Avraham, "And he saw, and behold, three...", because they have bodies and can be clothed until they are revealed and become visible; which is not so of the souls.

וזהו ענין שאומרים בש"ע [בשמונה עשרה] וקדושים בכל יום יהללך סלה שמתחלה אומרים סדר קדושה של המלאכים איך שאומרים קדוש וברוך וימלך ואח"כ אומרים עוד וקדושים בכל יום כו' על הנשמות

This is the meaning of what we say in the Shemoneh Esreh [the standing prayer], "And holy ones praise You every day, selah": first we say the order of Kedushah [the Sanctification] of the angels, how they say "Holy," "Blessed," and "He shall reign," and afterwards we say further, "And holy ones every day...", concerning the souls.

ואומרים כסדר ממטה למעלה תחלה קדושת המלאכים שהם בבחי' מקום וזמן שמאחר שהם בבחי' מקום מהלך ת"ק שנה ושליש העולם כו' הרי הם ג"כ בבחי' זמן שהמקום והזמן שניהם הם נבראים בבחינה אחד.

We say them in order, from below upward: first the Kedushah of the angels, who are within space and time; for since they are within space, [the extent of] a journey of five hundred years and a third of the world, etc., they are also within time, for space and time are both created in a single aspect.

ולכן יש להם עת קבוע לומר שיר כידוע משא"כ הנשמות אין להם בחי' זמן ומקום אלא בכל יום תמיד יהללך וגם סלה בלי הפסק:

Therefore they have a fixed time to say song, as is known; whereas the souls have no aspect of time and space, but rather "every day" they constantly "praise You," and also "selah," without interruption.

6 ב אך המלאכים שאמרו מה אנוש כו' עם היות שידעו שמעלת ומדרגת הנשמות היא מאד נעלה ממעלתם ומדרגתם כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] הרי הנשמה כמות שהיא היא בלי התלבשות גוף כלל.

2. But the angels who said "What is man...": although they knew that the stature and level of the souls is very much higher than their own stature and level, as said above, nevertheless, the soul as it is [in itself] is not clothed in a body at all.

אך על ירידתה להתלבש בגוף בעוה"ז אמרו מה אנוש כי מצד הגוף מוכן האדם לחטא וע"כ אמרו שתנתן להם התורה שיש להם ג"כ גוף ונפש והגוף רוחני.

But concerning its descent to be clothed in a body in this world, they said "What is man," for because of the body man is prone to sin. Therefore they said that the Torah should be given to them, for they too have a body and a soul, and the body is spiritual.

ותשובת הקב"ה היה שנצרך להיות הנשמה שמפנימית העולמות שהיא מצד עצמה מופשטת מחומר גופני לגמרי ושתרד דוקא בגוף גשמי ממש שע"י יהיה דירה בתחתונים משא"כ במלאכים.

And the answer of the Holy One, blessed be He, was that it was necessary that the soul, which is from the inner dimension (pnimiyus) of the worlds and which in itself is utterly abstract from bodily matter, should descend specifically into an actual physical body, so that through this there would be a dwelling place among the lower realms; which is not so with the angels.

(ועמ"ש מזה בד"ה וייצר ה' אלקים את האדם עפר כו' והבהמ"ק [והבית המקדש] נעשה ג"כ מדברים גשמיים והיה בו גילוי מבחינה שלמעלה מהשתלשלות ועמ"ש בדבור השני שע"פ מזמור שיר חנוכת)

(And see what is written on this in the discourse beginning "And Havayah Elokim formed man, dust...". And the Beis HaMikdash too was made of physical things, and in it there was a revelation from a level that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus). And see what is written in the second discourse on "A psalm, a song for the dedication.")

והנה כאשר נבנה בהמ"ק [בית המקדש] אז נאמר ולא שמחת כו' כי הנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

Now, when the Beis HaMikdash was built, then it was said, "And You did not let [my enemies] rejoice...." For it is written, "And they shall make Me a Sanctuary, and I will dwell in their midst."

בתוכו לא נאמר אלא בתוכם שהשראת השכינה היתה בתוך ישראל עצמם אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] היה צריך לבנות בית מעצים ואבנים כדי שע"י יהיה גילוי השכינה בישראל

It does not say "in its midst," but "in their midst," for the resting of the Shechinah (Divine Presence) was within Israel themselves. Yet even so, it was necessary to build a house of wood and stones, so that through this there would be a revelation of the Shechinah in Israel.

וכן עכשיו משחרב בהמ"ק [בית המקדש] נתפשטה הקדושה בכל בהכ"נ [בית הכנסת] ובהמ"ד [ובית המדרש] וכמ"ש ואהי להם למקדש מעט כו'.

And so too now, since the Beis HaMikdash was destroyed, the holiness has spread into every synagogue and house of study, as it is written, "And I have been to them a small sanctuary...."

7 ולהבין זה צריך להבין ענין השראת השכינה מה היא והנה אנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך.

To understand this, one must understand what the resting of the Shechinah (Divine Presence) is. Now, we say, "And we are unable to go up and appear and bow down before You."

וצריך להבין מהו ולהשתחוות. ולמה אין אנו יכולים

One must understand what "and bow down" is. And why are we unable [to bow]?

בשלמא לעלות ולראות א"א מפני היד כו' אבל ההשתחואה אפשר להיות בכל מקום לפניו ית' כמו ואנחנו כורעים ומשתחויים כו'. ולמה צריך לזה בהמ"ק [בית המקדש] דוקא.

Granted, to go up and appear is impossible because of "the hand..."; but bowing can take place in any place before Him, may He be blessed, as in "And we bend the knee and bow down...." Why, then, is the Beis HaMikdash specifically needed for this?

אך הנה יש שני בחינות בהשתחואה כי הנה ענין ההשתחואה הוא שמבטל ומכניע א"ע [את עצמו] לפניו ית' כמו שמבטל א"ע [את עצמו] לפני המלך ומקבל עליו לעבדו ולשמועו בקולו.

But there are two levels of bowing. For the meaning of bowing is that one nullifies and subdues oneself before Him, may He be blessed, as one nullifies oneself before the king and accepts upon oneself to serve him and to obey his voice.

8 והנה יש השתחואה בבחי' חיצוניות שמכניע את הגוף שלא ימרוד אבל עיקר רצון ופנימית הנפש אינה מבוטלת שאעפ"כ [שאף על פי כן] הוא דבר בפ"ע [בפני עצמו] ויש לו רצון אחר ומחשבה אחרת בפ"ע [בפני עצמו] זולת ענין ההכנעה.

Now, there is a bowing on the level of the outer dimension (chitzoniyus), in which one subdues the body so that it will not rebel; but the core of the will and the inner dimension of the soul are not nullified, for even so one is a thing unto oneself and has another will and another thought of one's own, apart from the matter of submission.

משא"כ בחי' ההשתחוואה בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הוא בחי' בטל רצונך מפני רצונו שאין לו רצון וחפץ אחר כלל וכמו ברא כרעא כו' שהרגל היא בטלה ממש כו'

Whereas bowing on the level of the inner dimension (pnimiyus) is the level of "Nullify your will before His will," in which one has no other will or desire at all, as in "a son is the leg [of his father]...", "for the leg is utterly nullified, etc.

והוא השתחוואות הנפש והשתחוואה זו היו מקבלים ישראל ע"י ראייה של רגלים בשנה בבהמ"ק [בבית המקדש] ששם היה גילוי שכינה פי' שכינה מה ששוכן בתחתונים בבחי' גילוי (וקב"ה [וקודשא בריך הוא] קדוש ומובדל כו')

This is the bowing of the soul. And this bowing Israel would receive through appearing on the three festivals a year in the Beis HaMikdash, where there was a revelation of the Shechinah (Divine Presence); the meaning of "Shechinah" is that which dwells (shochen) in the lower realms in a revealed manner (while the Holy One, blessed be He, is holy and separate, etc.).

שעי"ז כל הנשמות מתבטלים כנר בפני האבוקה

Through this all the souls are nullified like a candle before a torch.

פי' כשדולקת אבוקה גדולה מאד אזי כל נר יחידי הדולק בסמוך לה הולך אורו ונכלל באור האבוקה והיו לאחדים ממש.

That is: when a very great torch is burning, then the light of every single candle that burns near it goes and is absorbed into the light of the torch, and they become truly one.

וזוהו ולא יראו פני ריקם כדרך שבא לראות שהיה ראייה והתגלות פנימית וכתוב פני היינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע בחינת יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה

This is [the meaning of] "And they shall not appear before My face (panai) empty-handed": in the way that one came to see, for there was a seeing and an inner revelation. And it is written panai, "My face," that is, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah.

ועוד שכל אחד ואחד מישראל לפום שיעורא דיליה היה מקבל גילוי זה כשהיו עולין לרגל שכולן חייבין בראיה לכך נאמר פני הוי' לשון רבים שלכל אחד היה הגילוי לפי ערכו ועיקר הראיה היא ההשתחוואה שהיה משתחוואה ויוצא (אלא דכתיב ולא יראו פני ריקם)

Moreover, each and every one of Israel would receive this revelation according to his measure when they went up for the festival, for all are obligated in appearing. Therefore it says pnei Havayah, “the face of Havayah,” in the plural, for each one received the revelation according to his level. And the essence of the appearing is the bowing: that one would bow and fulfil [the obligation] (except that it is written, “And they shall not appear before My face empty-handed”).

ומשלש רגלים אלו היה מקבל בחי' השתחוואה להיות כל השנה בחי' ביטול זה כי מכל רגל ויו"ט [יום טוב] היה נמשך הביטול עד הרגל הבא אחריו.

And from these three festivals one would receive the quality of bowing so that all year there would be this state of self-nullification, for from each festival and Yom Tov the self-nullification would continue until the next festival after it.

ומשחרב בהמ"ק [בית המקדש] הגם שאין אנו יכולים להשתחוות עכ"פ [על כל פנים] נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט בהכ"נ [בית הכנסת] ובהמ"ד [ובית המדרש]

And since the Beis HaMikdash was destroyed, although we are unable to bow, nevertheless the holiness of this illumination, a tiny fraction of it, has spread into the “small sanctuary,” the synagogue and the house of study.

והיינו בשעת התפלה שאז האדם מדבק א"ע [את עצמו] לקונו ורוצה לבטל א"ע [את עצמו] נגד המלך מלכו של עולם

This is at the time of prayer, when a person cleaves to his Maker and wishes to nullify himself before the King, the King of the world.

כל חד לפום שיעורא דיליה יש בבחי' חיצוניות מצד ההכרח שמכריח א"ע [את עצמו] כו' ואין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבהכ"נ [בבית הכנסת] כו'

Each one [does so] according to his measure: there is [self-nullification] on the level of the outer dimension, through the compulsion with which one compels oneself, etc. And a person's prayer is heard only in the synagogue, etc.

שע"י התפשטות השראת השכינה אשר שם (ולכן כל בי עשרה שכינתא שריא ואומרים דבר שבקדושה כשיש עשרה שע"י קיבוץ עשרה שורה כנס"י [כנסת ישראל] דלעילא שהוא בחי' כניסות וקיבוץ הנשמות ומקורם) נעשה בחי' השתחואה וביטול כנר בפני האבוקה.

For through the spreading of the resting of the Shechinah that is there (and therefore, "in every [gathering of] ten the Shechinah rests," and we say a matter of holiness when there are ten; for through the gathering of ten there rests the Knesses Yisrael (the Congregation of Israel) above, which is the level of the gathering and assembly of the souls and their source), there comes about a bowing and self-nullification like a candle before a torch.

והנה ביטול זה הוא בנשמות דוקא שהם מיוחדים ממש כנר באבוקה שנפרד מן הפתילה ונכלל שהרי השכינה היא כנס"י [כנסת ישראל] מקור נש"י [נשמות ישראל] בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוקה כ"י

Now this self-nullification is specifically in souls, which are truly united like a candle in a torch, which separates from the wick and is absorbed; for the Shechinah is Knesses Yisrael, the source of the souls of Israel: "You are children to Havayah your G-d"; "a son is the leg of his father..."

משא"כ המלאכים הם בחי' נפרדים שהרי הם מתלבשים בבחי' כלים המגבילים וכ"ש [וכל שכן] כשיורדים למטה הרי היו הנפילים כ"י:

Whereas the angels are in a state of separateness, for they are clothed in limiting vessels; and all the more so when they descend below: behold, "the Nefilim [the fallen ones] were..."

9 ג והנה כדי להיות השראת השכינה בבהמ"ק [בבית המקדש] ה' אמר לשכון כ"י הקדים דוד ושלמה ענין חנוכת הבית.

3. Now, in order for there to be the resting of the Shechinah in the Beis HaMikdash, "Havayah said He would dwell...", David and Shlomo first carried out the dedication (chanukah) of the House.

וענין חנוכה זו הוא מלשון חינוך כמו חנוך לנער ע"פ דרכו שכשמחנכין אותו ללימוד אין מחנכין אותו בלימוד בלבד שזהו דבר ההוה לו תמיד אלא שמחנכין אותו באיזה תוספת כמו איזה התקרבות או איזה מתנה

The meaning of this dedication is from the term chinuch (training), as in "Train a youth according to his way." When one trains him for study, one does not train him with the study alone, which is something he has constantly, but one trains him with some addition, such as some drawing close or some gift.

וכך הענין בחנוכת בהמ"ק [בית המקדש] ומשכן היה דבר נוסף על התמידים שני כבשים כהלכתם שבמשכן התנדבו הנשיאים פר בן בקר כו' ולזבח השלמים כו'

And so it is with the dedication of the Beis HaMikdash and the Mishkan: there was something added to the daily offerings, "two lambs" as prescribed. For in the Mishkan the princes donated "a young bull..., and for the peace-offering...".

ובבהמ"ק [ובבית המקדש] ויזבח שלמה מאה ועשרים אלף צאן כו' והוא ענין תוספת אורות עליונים שירדו בגילוי השכינה

And in the Beis HaMikdash, "And Shlomo slaughtered a hundred and twenty thousand sheep...." This is the matter of an addition of supernal lights that descended with the revelation of the Shechinah.

שלא השכינה בלבד ירדה אלא עם תוספת אורות עליונים שירדו עמה ועיין מזה סד"ה זאת חנוכת המזבח ובד"ה בכ"ה בכסלו.

For it was not the Shechinah alone that descended, but [it came] with an addition of supernal lights that descended with it. And see on this at the end of the discourse beginning "This is the dedication of the altar," and in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev."

10 והנה פרשת הנשיאים מפורש בתורה קרבן של כל נשיא ונשיא זה קרבן נחשון זה קרבן נתנאל כו'

Now, the section of the princes states explicitly in the Torah the offering of each and every prince: "this is the offering of Nachshon," "this is the offering of Nesanel," etc.

ובכולם כתיב מה היו קרבנותיו עם היות שכולם הקריבו בענין אחד והל"ל [והיה ליה למימר] כן עשה נתנאל כו' וכן עשה כו'

And for all of them it is written what their offerings were, even though they all offered in the same way. It should have said, "Nesanel did likewise....," "and likewise did...".

ולמה צריך לכפול י"ב פעמים את הקרבנות שהיו שוים אלא הענין שנכתב לדורות שגלוי וידוע היה לפניו שעתיד בהמ"ק [בית המקדש] ליחרב וצריך להיות ונשלמה פרים שפתינו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העוסק בתורת עולה כ"י

Why was it necessary to repeat twelve times the offerings, which were identical? Rather, the matter is that it was written for the generations, for it was revealed and known before Him that the Beis HaMikdash would in the future be destroyed, and there would have to be "And we will render [for] bulls [the offering of] our lips," as our Sages, of blessed memory, said, "Whoever occupies himself with the teaching of the burnt-offering..."

וכמו שקורין בחנוכה ענין קרבנות הנשיאים לפי שבחנוכה היתה ג"כ חנוכה המזבח

And so too on Chanukah we read the matter of the offerings of the princes, because on Chanukah too there was a dedication of the altar.

שהעובדי כוכבים פרצו י"ג פרצות וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום הוצרכו לחינוך לחזור הקדושה ליושנה שבשעת פרצות העובדי כוכבים נסתלקה וע"י קריאת התורה פרשת הנשיאים ממשיכים להיות השראת השכינה כנודע מענין קורא בתורה

For the idolaters had made thirteen breaches, and when the kingdom of the house of the Hasmonians prevailed and defeated them, they needed a dedication (chinuch) to restore the holiness to its former state, for at the time of the idolaters' breaches it had departed. And through the reading of the Torah section of the princes we draw down the resting of the Shechinah, as is known concerning the matter of one who reads the Torah.

ולכן נכפלו הקרבנות י"ב פעמים לכל הי"ב שבטים להמשיך הביטול כנר בפני האבוקה שיש י"ב אבוקות כנגד י"ב שבטים שכל שבט הוא ענין אבוקה בפ"ע [בפני עצמו]

Therefore the offerings were repeated twelve times, for all twelve tribes, to draw down the self-nullification (bittul) like a candle before a torch, for there are twelve torches corresponding to the twelve tribes, each tribe being a torch in its own right.

(ועד"ז בקי"ס [בקריעת ים סוף] נקרע הים ליי"ב גזרים בכדי שכל שבט ושבט במסילתו יכוון כל חד לפום שיעורא דיליה כמ"ש בבמ"א וע"ש ברבות פ' נשא אמרו בקרבנות הנשיאים על קרבן של כל נשיא ענין וכוונה בפני עצמה ע"ש באריכות גדול).

(And similarly, at the splitting of the Sea, the sea was split into twelve parts, so that each and every tribe on its own path might direct [its intention], each according to his measure, as is written elsewhere. And see in Midrash Rabbah, Parshas Nasso: they said concerning the offerings of the princes that each prince's offering had a meaning and intention of its own; see there at great length.)

והנה פ"י מזמור שיר דהוא כפל לשון. אך הנה יש הפרש בין מזמור לשיר שהזמר והנגון שמזמר בכלי זמר בנבל וכנור כ"י נקרא הניגון ההוא קול זמרה מצד שהוא הקול זמרה היוצא מן הכלי זמר.

Now, as for the explanation of "A psalm, a song," which is a doubled expression: there is, however, a difference between mizmor (psalm) and shir (song). The music and melody that one plays on a musical instrument, on the harp and lyre, etc., that melody is called "the sound of music" (kol zim-rah), because it is the sound of music that comes out of the musical instrument.

11 ושיר הוא בפה הקול היוצא מהפה שאינו מלוכש בכלי. וזהו מזמור שיר פ"י מזמור הוא שירת המלאכים העומדים ברומו של עולם שהם מחיצוניות העולמות שהם בבחי' חומר וצורה אור וכלי

And shir is [song] in the mouth: the voice that comes out of the mouth, which is not clothed in an instrument. This is [the meaning of] "A psalm, a song": mizmor is the song of the angels who stand at the heights of the world, who are from the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds, who are of matter and form, light and vessel.

שהשיר שלהן שמזמרים ומשבחים ומפארים את שם כבוד מלכותו ית' בתודה וקול זמרה נקרא בחי' מזמור מצד שהוא הזמר המלוכש בכלי שהם בבחי' חומר וצורה

Their song, in which they sing and praise and glorify the Name of the glory of His kingship, may He be blessed, "with thanksgiving and the sound of music," is called the level of mizmor, because it is music clothed in the vessel, for they are of matter and form.

ולכך לא ימצא בהם בחי' הביטול האמיתי להכלל במקורו כנר בפני האכוקה שהכלי שלהם מעכב ולזאת גם הביטול שלהם נרגש בקול ורעש גדול הכל מסיבת הכלי

Therefore the true self-nullification (bittul), to be absorbed in their source like a candle before a torch, is not found in them, for their vessel holds them back. For this reason their self-nullification too is felt in sound and great noise, all because of the vessel.

ובשיר הוא בחי' השיר של הנשמות שבג"ע [שבגן עדן] שיוצאין בשיר ונמשכין בשיר בביטול האמיתי כביטול הנר בפני אבוקה מצד שאינם מלובשים בחומר וכלי כנ"ל ולכך נק' השיר שלהם בחי' שיר מצד שאינם מלובש בכלי כי אין להם חומריות וכלים כנ"ל

And shir is the level of the song of the souls in Gan Eden, who go out with song and are drawn by song in true self-nullification, like the nullification of a candle before a torch, since they are not clothed in matter and vessel, as said above. Therefore their song is called the level of shir, since it is not clothed in a vessel, for they have no materiality and vessels, as said above.

(ועמ"ש ע"פ שיר השירים וע"פ ובלילה שירה עמי בד"ה ויהי מקץ.)

(And see what is written on "The Song of Songs" and on "And at night His song is with me," in the discourse beginning "And it came to pass at the end.")

ועיין בזח"א [בזהר חלק א] ויצא (קמ"ח ב') בענין ההפרש בין שיר הלויים לבחי' וחסידיך ירננו דכהנים שהיא בחי' עליונה יותר. ועד"ז יובן מעלת בחי' שיר על בחי' מזמור.

(And see the Zohar, part 1, Vayeitzei) (148b), concerning the difference between the song of the Levites and the level of "and Your pious ones shall sing for joy" of the Kohanim [the priests], which is a higher level. In the same way the superiority of the level of shir over the level of mizmor will be understood.

גם בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך שיר פי' כי שיר הוא בחכמה

Also in the Pardes [Rimonim of Rabbi Moshe Cordovero], in [the Gate of] Erchei HaKinuyim, under the entry shir, it explains that shir is in Chochmah (wisdom).

אך הנה במקדש היה גילוי שכינה מקור הנשמות והמלאכים כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים וגו'.

Now, in the Sanctuary there was a revelation of the Shechinah, the source of the souls and of the angels, as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds...."

לכך נאמר בחנוכת הבית מזמור שיר שהיה מתגלה שם שניהם בחינת המזמור של המלאכים והשיר של הנשמות מצד שמקור כולם הוא גילוי שכינה ב"ה שנתגלה במקדש כנ"ל

Therefore it says of the dedication of the House, "A psalm, a song," for both were revealed there, the level of the mizmor of the angels and the shir of the souls, since the source of them all is the revelation of the Shechinah, blessed be He, which was revealed in the Sanctuary, as said above.

וכן היה למטה במקדש בשיר של הלויים שנתחלקו לבי חלקים מהם היו המשוררים בפה ומהם המזמרים בכלי וכדאיתא פלוגתא בגמרא אם עיקר שירה בפה או כלי כו' יעו"ש [יעו"ש שם].

And so it was below, in the Sanctuary, in the song of the Levites, who were divided into two groups: some of them were singers with the mouth and some of them players on instruments; as there is a dispute in the Gemara whether the essence of song is with the mouth or with an instrument, etc.; see there.

12 ומ"ש לפעמי' [לפעמים] להיפוך שיר מזמור לבני קרח כו' היינו בהיות המזמור הוא כחיצוניות המלוכש בכלי והשיר בפנימית שבלתי כלי

As for what is written sometimes the other way round, "A song, a psalm, of the sons of Korach...": that is because the mizmor is in the outer dimension, clothed in a vessel, and the shir in the inner dimension, without a vessel.

ולכך כשמצטרפים להתחבר יחד הוא בבי פנים או שהעליון יורד למטה או התחתון מתעלה למעלה ולכך כשנאמר מזמור שיר הוא בחי' ההעלאה של המזמור ליכלל בהשיר ולהתחבר בו.

Therefore, when they need to join together, it is in two ways: either the higher descends below, or the lower rises above. Therefore, when it says "A psalm, a song," it is the level of the elevation of the mizmor to be absorbed in the shir and to join with it.

ושיר מזמור הוא כשהעליון השיר יורד למטה להתחבר אליו (ובזח"ג [ובזהר חלק ג] ר"פ אחרי) (דנ"ח ע"ב) מאי שיר מזמור כו' שיר דאיהו כפול כו'. וכן מזמור שיר ליום השבת.

And "A song, a psalm" is when the higher, the shir, descends below to join with it. (And in Zohar, part 3, beginning of Parshas Acharei) (folio 58b): "What is 'A song, a psalm'?... a song that is doubled..." And so too "A psalm, a song for the Shabbos day."

ופי' במק"מ [במקדש מלך] שם בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] דפי' שיר דאיהו כפול היינו יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא]

And the Mikdash Melech [a commentary on the Zohar] there explains in the name of Rabbi Chaim Vital that the meaning of "a song that is doubled" is the union of Z'eir Anpin and Nukva.

ועי"ש ס"פ (דע"ט ב') מענין מזמור שיר ליום השבת ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם דהמזמור שיר הוא כמ"ש במשנה סוף תמיד ליום שכולו שבת כו' ואליו מזמרים בחי' מזמור שיר והבן

And see there, at the end of the parsha (folio 79b), concerning "A psalm, a song for the Shabbos day"; and in the Mikdash Melech there, that the "psalm, song" is as it says in the Mishnah at the end of [tractate] Tamid, "for the day that is entirely Shabbos...", and to it they sing the level of "a psalm, a song"; and understand this.

ועד"ז הוא ענין מזמור שיר דחנוכת הבית כו'

And in the same way is the matter of "A psalm, a song" of the dedication of the House, etc.

גם מזמור הוא לשון זמר והתחלקות כמ"ש וכרמך לא תזמור שהוא לשון פירוד והתחלקות של הניגון שנחתך לחלקים קטנים בתוך הכלי זמר משא"כ השיר וכמ"כ [וכמו כן] הוא למעלה.

Also, mizmor is a term of pruning (zemer) and division, as it is written, "and your vineyard you shall not prune (sizmor)," which is a term of separation and division of the melody, which is cut into small parts within the musical instrument; which is not so with shir. And so too it is above.

13 ופי' כי דליתני שהטעם לכל זה הוא יתרון ומעלות הנשמות על המלאכים ויתרון הזה הוא נרמז במלת דליתני שיש בו ג' פירושים. הא' מלשון התרוממות והתנשאות בבחי' למעלה מעלה. והב' מלשון דלות ועניות.

And the meaning of "for You have lifted me up (dilisani)": the reason for all this is the advantage and superiority of the souls over the angels, and this advantage is hinted at in the word dilisani, which has three meanings. The first is from the term of exaltation and elevation, on the level of the very highest. The second is from the term of poverty (dalus) and neediness.

14 והג' מלשון דלה דלה לשון שאיבה וכל הג' פירושים הם אמת והם ג' מעלות שיש לנשמה על המלאכים.

The third is from the term "he drew, he drew (dalah dalah)," a term of drawing [water]. And all three meanings are true, and they are three advantages that the soul has over the angels.

הא' מלשון התרוממות והתנשאות כי הנשמה היא רמה ונשאה במקורה למעלה שהיא מבחינת פנימית משא"כ המלאכים כ"י ולזאת השתחוואת הנשמה וביטולה במקורה הוא ביתר שאת כנר בפני האבוקה ממש.

The first, from the term of exaltation and elevation: for the soul is high and exalted in its source above, being from the level of the inner dimension, which is not so of the angels, etc. Therefore the bowing of the soul and its self-nullification in its source are with greater excellence, truly like a candle before a torch.

15 והבי מלשון דלות ועניות דהיינו שהנשמה היא ערומה בלי לבוש שאין לה התלבשות גוף וכלי המגביל כלל משא"כ המלאכים שיש להם גופים שהן רוחות ואש לוחט.

The second, from the term of poverty and neediness: that is, the soul is naked, without a garment, for it has no clothing of a body and a limiting vessel at all; which is not so of the angels, who have bodies, which are winds and flaming fire.

והגי' מלשון שאיבה שהנשמות נשאבו ממקור חוצבם מבחינת חכמה ותמלא כדה כד מן ים החכמה כ"ד ספרי דאורייתא

The third, from the term of drawing [water]: the souls were drawn from the source from which they were hewn, from the level of Chochmah (wisdom); "and she filled her jug (kadah)": a jug (kad) from the sea of Chochmah, the twenty-four (kad) books of the Torah.

והיינו שיסודתה בהררי קדש היא חכמה עילאה מקור התורה שהתורה נשאבה משם כד מן הים

That is, "its foundation is in the holy mountains," which is the supernal Chochmah, the source of the Torah, for the Torah was drawn from there, a jug from the sea.

וכמ"ש ותורה שם בישראל וכתוב וזאת לפני ישראל ואין זאת אלא תורה שהיא מושרשת בנשי" [בנשמות ישראל] במקורם ובפנימיותם ולזאת ראויים הם להשראת השכינה ולקבלת התורה יותר מהמלאכים:

As it is written, "and He set a Torah in Israel," and it is written, "And this was formerly (lefanim) in Israel," and "this" is nothing other than Torah, which is rooted in the souls of Israel, in their source and in their inner dimension (pnimiyus). Therefore they are more fitting than the angels for the resting of the Shechinah (Divine Presence) and for receiving the Torah.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/vezos-haberachah/5/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok